

EDDA

Koncept ROBERT WILSON

Med tekster af JON FOSSE
Musik COCOROSIE OG ARVO PÄRT

Odin HENRIK RAFAELSEN
Vølven GJERTRUD JYNGE
Brage SIGVE BØE
Thor FRODE WINTHER
Loke EIVIN NILSEN SALTHER
Frigg MARIANNE KROGH
Heimdall PAUL-OTTAR HAGA
Tyr JOACHIM RAFAELSEN
Frej OLA G. FURUSETH
Freja RENATE REINSVE
Gygra (Jættekvinde) TIRIL HEIDE-STEEN
Hymer JON BLEIKLIE DEVIK
Den falske Vølv WENCHE ELENA MEDBØE

Musikstykker af Arvo Pärt, som bliver brugt i Edda
Credo
Symphony No. 2 – II. Half Note = 112
Collage uber B-A-C-H-III. Ricercar - Deciso [Quater note = 126-132]
Tabula Rasa

STUDIEMUSIKERE på CocoRosies indspilninger
Sax Mette Henriette Martedatter Rølvåg
Piano Takuya Nakamura
Beatbox Vincent Garlantezec
Violin Asia Sorshneva

Indspillet i La Fabrique Studios, Frankrig
Greenhouse Studios, Reykjavik

URPREMIERE 4. MARTS 2017 PÅ HOVUDSCENEN, DET NORSKE TEATRET
PREMIERE 14. OKTOBER 2017 PÅ STORE SCENE, AARHUS TEATER

Instruktør, scenograf og lysdesigner ROBERT WILSON
Kostumedesigner JACQUES REYNAUD
Co-instruktør ANN-CHRISTIN ROMMEN
Co-scenograf SERGE VON ARX
Co-lysdesigner JOHN TORRES
Maskedesigner MANU HALLIGAN
Co-kostumedesigner ALEXANDER DJURKOV HOTTER
Dramaturg CARL MORTEN AMUNDSEN
Musikproducent VALGEIR SIGURDSSON

Scenografiassistent MARI LB KAMSVAA
Instruktørassistent DESIREE VAKSDAL
Dramaturgiassistent KRISTOFFER SPENDER

Produktionsleder PER BERG-NILSEN
Sufflør GRY HEGE ESPENES
Musikere STÅLE SLETNER/TROND LINDHEIM
Rekvisitør FINN KIRKEBY/ADA HESJEVOLL
Rekvisitmagere OLE JACOB BØRRETZEN/FINN KIRKEBY/LARS DIDRIK STRAND
Paryk- og maskemagere TONJE LIE NAUFF/KATJA LANGER
Kostumekoordinatorer TORHILD JENSEN/LINE ANTONSEN
Lydteknikere NIKOLAI BERGSTRØM/MORTEN A. JORSETT/TORMOD FRIIS PETTERSEN
Lysmestre RUNE ASPEGGEN/PER WILLY LIHOLM
Scenemester STIAN NÆSS
Personlig assistent for Robert Wilson OWEN LAUB
Producent fra Unlimited Performing Arts NICOLAI VEMMING
Oversættelse KRISTOFFER SPENDER

CocoRosies sange er frie associationer over temaet i Edda. For at skelne dem fra Jon Fosses tekst bliver de fremført på engelsk.
Tak til Norsk Skogmuseum for udlån af hjort.

GUDERNE GENTÆNKT

Gro Steinsland
Professor emerita ved Universitetet i Oslo

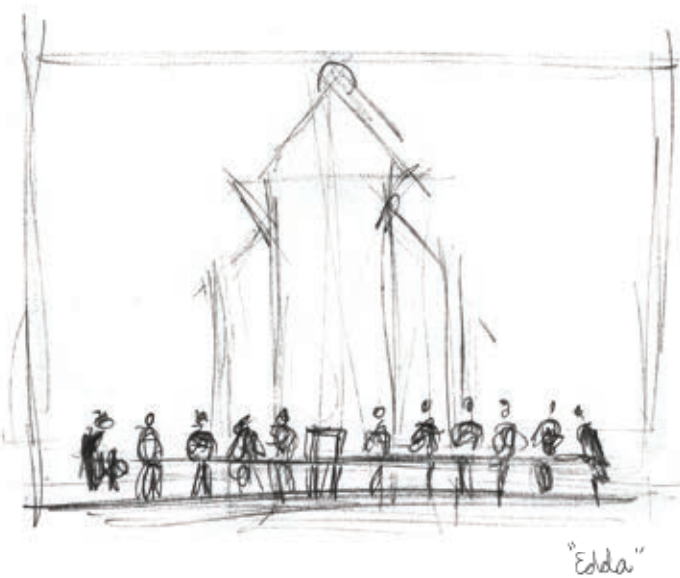
På dansk ved Kristoffer Spender

Skitserne er tegnet af Robert Wilson under arbejdet med *Edda*.

Edda – ordet vækker associationer til mytologi, norrøne guder, barske vikinger og kampråb. Med denne forestilling har Det Norske Teatret og Aarhus Teater hentet arvesølv et i den nordiske kulturhistorie frem. Arvesølv skal helst behandles med traditionstung respekt. Men denne blodfriske eddaforestilling, som bygger på Jon Fosses gendigtning af et udvalg af eddadigtene, og som er iscenesat af Robert Wilson, vil måske ryste os, der sidder i teatersalen, ud af vores vante spor. For det er eddamyterne i et glødende møde med os selv og vores egen tid. Her går finslebne arveord i clinch med modernitet og popkultur. Det er hverken norrøne guder eller bryske vikinger, som står frem på scenen, men skabninger, som på forskellige måder spejler konflikter i vores egen tid.

MYTER ER FORTÆLLINGER OM LIVET

Myter er fortællinger om guder og magter og deres gøremål i begyndelsen, da spillereglerne for livet blev lagt. Mytologi kan vises frem og opleves på mange planer, som trosudtryk, som kulturelt minde, som farverige tableauer, som livserfaringer eller dybdepsykologiske symbolrejser i sindet. Da kristendommen for tusind år siden tog over for den gamle asatro, levede myterne videre som kulturhistorisk minde. De blev identitetsmarkører for mennesker i Norden, på linje med den rolle, som romersk og græsk mytologi fik på sydligere breddegrader.

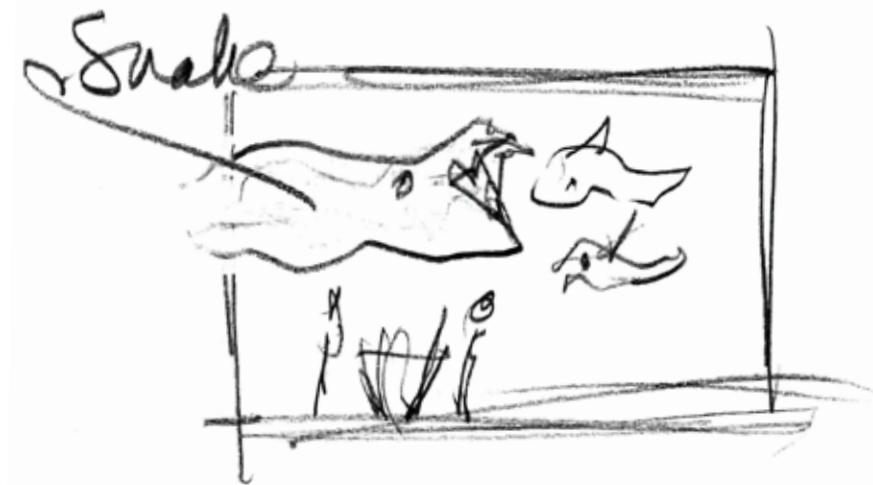
KVASER OG DIGTERDRIKKEN

Kvaser blev skabt af spyt fra alle guderne og er derfor klogere end andre. Guderne havde samlet sig for at slutte fred, og Kvaser blev til et tegn på denne fredsvilje. Men misundelse og strid førte til, at han blev dræbt, og hans blod blev blandet med honning. Den kostbare væske blev anbragt i tre store kar. Sådan opstod skjaldedrikken, som jætten Suttung fik fat i, og som derfor bliver kaldt Suttungsmjøden. Jætten satte sin datter, Gunlød, til at vogte den dyrebare drik langt inde i fjeldet.

Denne begivenhed blev udgangspunktet for Odins vej til digterkunsten, en vej mærket med list og rov, blod og drab, eros og svig. For Odin gjorde hvad som helst for at skaffe sig adgang til ordkunsten. Han stjal, han forførte og sveg – alt sammen for at få ført drikken hjem til Asgård. Kunstnerevner er dyrt købt. Det vidste digteren Brage, arketyper i den oldnordiske digtekunst, som kom med visionen om den nye jord, som én gang for alle skulle stige op af havet. Men før vi kom så langt, skulle der ske store og dramatiske ting, som angår os alle.

ET DRAMATISK VERDENSBILLEDE – GUDER OG JÆTTER

Det enkleste er at læse myterne som et spil mellem to poler i tilværelsen, fremstillet gennem guder og jætter. De fleste myter drejer sig om mod-

sætningen, afhængigheden, kampen, tiltrækningen og alliancen mellem guder og jætter. Det betyder ikke, at gode guder står mod onde jætter. Det oldnordiske verdensbillede er mere sofistikeret end som så. Der er nærmere tale om forskellige kulturer og værdier, som er på kollisionskurs med hinanden.

ORDEN MOD KAOS

Guderne, som skabte verden, ønskede, at orden skulle råde både i Asgård og Midgård. Yggdrasil er verdenstræet, som vokser midt i kosmos. Ved roden af træet samler guderne sig til tingsmøde og lovarbejde. Rundt om Asgård ligger menneskeverdenen, som hedder Midgård, byen i midten. Jætterne, som bor i Udgård, i udkanten af den kendte verden, har andre interesser. De er kloge og smarte og ejer klenodier, som guderne mangler for at holde på magten. Men guderne er hverken altidende eller altmægtige, de slider hårdt for at holde den sårbare verden sammen. Jætterne har ingen interesse i, at gudernes skaberværk skal bestå. Derfor må guderne hele tiden skaffe sig mere viden og erfaring. Det bliver til mange rejser, møder og alliancer, edsaflægninger og aftaler på højt plan. Og desto mere krævende samspillet mellem magterne bliver, desto mere katastrofalt er forræderiet, den brudte ed, be- drageriet og magtmisbruget.

ROBERT WILSONS BLIK

Hvert scenebillede er fortættet af mening: eddastrofer i bunden, Fosses bearbejdning ovenpå og til sidst Robert Wilsons særegne koreografi, med stiliserede scener, som er gennemført visuelle, symbolske og æstetiske. Skæringspunktet af fortid, fremtid og nutid i myterne skærper vores blik. Vi bliver udfordret af alle lagene i fortællingerne, og vi aner dybderne i de stiliserede scenebilleder. Dramaturgien inviterer os til at være meddigtere, gøre stoffet til vores eget, både i tilslutning og i opposition til Fosse og Wilson.

ODIN HÆNGER I TRÆET

Når Odin hænger sig i Yggdrasil, er det fortællingen om, hvordan den højeste af guderne må ofre sig for at få lært runekunsten, som er tegnet på visdom. Her nærmer eddateksten sig mystikken, da der er tale om en indvielse eller en initiering, som går over grænsen mellem liv og død. Guden må lide sig gennem døden for at kunne mestre tilværelsen. Yggdrasil er livstræet, som symboliserer tid og rum og et fuldt færdigt skaberværk. Træet har paralleller i andre mytologier; fra Biblen kender vi kundskabens træ og livets træ. Navnet Yggdrasil betyder ”Odins hest” og er en metafor for hængte mænd, der ridder i galgetræet. Der er et på den måde en lille snært af uro i selve navnet på verdenstræet – alle ting har en fejl, det vidste nordboerne. Når Wilson lader Odin blive hejst op i Yggdrasil i Elvis-kostume og med el-guitar, bliver den religiøse mystik brudt. Odin bliver popartisten eller kunstneren, som spræller i kastestrålerne i verdens midtpunkt.

MISTELTENEN

Det, som Odin ikke ved, er, at et stykke ukrudt er vokset frem i toppen af træet, en mistelten, som er et varsel om katastrofen. Den lille plante skal komme til at tage livet af Balder. Brodermordet vil ramme både guderne og menneskene, for med dette bliver den historiske udvikling vendt mod undergang i Ragnarok. Balder-myten fortæller, at ingen kan gardere sig mod ulykke og død. ”Liden tue kan vælte tungt læs”. På et øjeblik kan alle planer forsvinde.

MACHO-GUDEN BLIVER TIL GRIN

Thor med hammeren – macho-guden, som helst ordner tingene med nævnerne – er let at kende på håndvåbnet, som han sjældent lægger fra sig. Dialog og forhandlinger ligger ikke lige til for denne mand, som helst handler før han tænker. Vel har han sine gode sider, han passer på verden, men han kan blive farlig, fordi han altid må vise sig som den stærkeste og modigste. I flere situationer dummer Thor sig decideret. Som da han opdager, at hans hammer er stjålet og ført til Jotunheim. I bytte for hammeren vil Trym kun modtage én ting: ”Bring mig Freja til Jotunheim som brud”. Guderne beder Freja ofre sig for den gode sag og acceptere ægteskabet med jætten. Men Freja er en fri kvinde, hun oplever gudernes forslag som en enorm integritetskrænkelse. Hendes raseri er så stærkt, at hele Asgård ryster. Guderne ser ingen anden udvej end at klæde Thor i brudekjole og følge ham til Jotunheim.

Brillupshaven drikker Thor sig mod til, før han under vielsen får det kære hammerskaft tilbage i hånden og dermed kan afsløre sit maskespil. Nu kan han knuse skallerne på jætterne og jættekvinderne. Hammeren kom tilbage til Asgård, men latteren over denne færd rungede længe i Asgård.

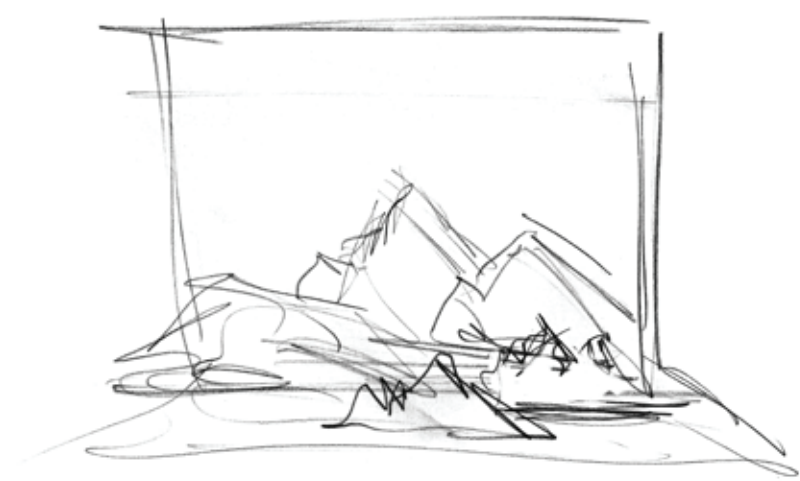
EN SPECIEL FISKETUR

Thor blev ikke mindre til grin, da han i det rene overmod ville fiske Midgårdsormen op af havet. Ormen, som er fra jætternes verden, ligger hele vejen rundt om Midgård, hvor menneskene bor, men udfører en nødvendig opgave, som alle er taknemmelige for: Midgårdsormen holder hele verden sammen. Thor og jætten Hymer, som til denne færd var hyret til at ro, måtte ro langt ud på det store hav i deres lille båd. Thor kastede snøren ud, med et oksehoved som agn, og Midgårdsormen bed på krogen. Da Thor og Midgårdsormen stirrede hinanden lige i øjnene, mødtes gudekræfter ovenfra med jættekrafter nedenfra. Kosmos skælvede i sin grundvold. Denne scene er gjort udødelig af skjalde og stenhuggere i Norden for over tusind år siden.

Lynhurtigt greb Hymer øsekaret og kappede fiskesnøren over. Ormen sank i havet, mens Thor rasende traskede i land med båden under armen. Denne gang var det jætten, som tog vare på verden, mens guden nær havde vendt op og ned på verdensordenen. Muskelkraft uden klogskab kan være en farlig leg. Det er frigørende, at den brutale vikingetid lo af tumpe-Thor, selvom han var en gud.

VENDEPUNKTET

Den største tragedie i gudeverdenen er drabet på Balder, gudesønnen, som var godheden selv. Skæbnen ville, at han blev dræbt ved en ulykke af sin egen bror, Høder, som også var søn af Odin. Dette er myten om det oldnordiske brodermord, som blev vendepunktet i historien. Det mest kendte brodermord i Vestens historie handler om Kain og Abel. I den bibelske myte er det jealousy, som får Kain til at dræbe Abel: Gud ville hellere have jorddyrkeren Abels offer, mens nomaden Kain blev overset. Fortællingen om brodermordet hører til den bibelske skabelsesmytologi og viser, at brodermordet er den største tragedie i slægten, den største skam i kulturen. Vølven ved, at drabet på Balder drejer sig om hændelser af kosmisk omfang; hun ved, at et af tegnene på at Ragnarok nærmer sig er, når ”bror giver bror et banesår”. Tragedien, som skete på asernes tingplads i Asgård, startede som en uskyldig leg. Balder havde været plaget af onde drømme, og Odin vækkede en død volve for at spørge hende, hvad disse drømme kunne varsele. Svaret var uro-vækkende. Så Frigg, Balders mor og Odins hustru, vandrede på hele jorden for at få alt levende, herunder planter og dyr, til at sværge på, at de ikke ville skade Balder. Hun overså kun den lille mistelten. Nu troede guderne i Asgård, at de kunne more sig med at prøve alle slags våben på Balder, som jo var blevet usårlig.

LOKE, HØDER OG MISTELTENEN

En af de unge guder, der står alene i periferien og lytter til legen og latteren, er Høder, han er blind. En skikkelse nærmer sig og giver Høder en mistelten. Han viser Høder, hvordan han kan deltage i legen. Det er Loke, som er på færde.

Loke er af jætteslægt, men han har fået frit lejde i Asgård, fordi han i urtiden blandede blod med Odin. De to blev fosterbrødre og bundet af en livslang loyalitet til hinanden. Loke er intelligent, smuk og listig, men han er uden moralske skrupler. Han vidste, at Frigg havde overset misteltenen, da hun fik alle til at sværge eden.

Høder slynger misteltenen i Balders retning. Da sker det fatale, at planten forvandler sig til en pil i luften, og Balder falder livløs til jorden. Legen skifter

brat til en tragedie. Døden er kommet ind i gudenes verden og med den bedraget, brodermordet, sonetabet og modersorgen. Livet kan aldrig blive det samme som før. Odin og Frigg er blevet sørgende forældre.

WILSONS BLIK – VØLVEN, ODIN, LOKE OG FRIGG

Wilson forenkler Balder-myten og koncentrerer den omkring fire karakterer: Loke, Vølven, Odin og Frigg. Hovedpersonerne Balder og Høder er ikke selv til stede.

En blodrød hånd kommer til syne, en krykke bliver løftet mod månen, et skud varsler drab. Forrest på scenen står to kvindeskæbner, Vølven og Frigg. Vølven er spåkvinden, som overgår Odin i viden. Hun er tidsløs og klogere end alle andre guder. Hun har levet gennem mange tidsaldrer, set verdener komme og set verdener forgå. Hun tilhører en anden dimension og bevæger sig langsomt, mens hun mumler ord fra Edda: spådommene om Balder. Hun bærer en stor stav som tegn på de spådomsevner, hun besidder. Den norrøne Vølve er en variant af den antikke sibylle, en mægtig, mytisk kvindeskæbne, som blev konsulteret for at spå om fremtiden for verdensriger og herskere. Sibyllen har også spået Jesu komme.

Med krykken og sagte bevægelser træder Loke frem. En aldrende, fed-laden skabning i gråt tøj bevæger sig også ind på scenen: Odin, som nu ikke bare er blind på det ene øje, men på begge. Odin har taget Høders skæbne på sig. Han ler uhyggeligt – er det legen, han er med på, og har han endnu ikke forstået, hvad der sker? Er han i færd med at miste grebet om verden? Frigg står fastfrossen på sidelinjen.

Brat gaber Odin over Vølvens stav, som knækker med et smæld. Så er forvandlingen sket! En pil gen-nemborer Odin.

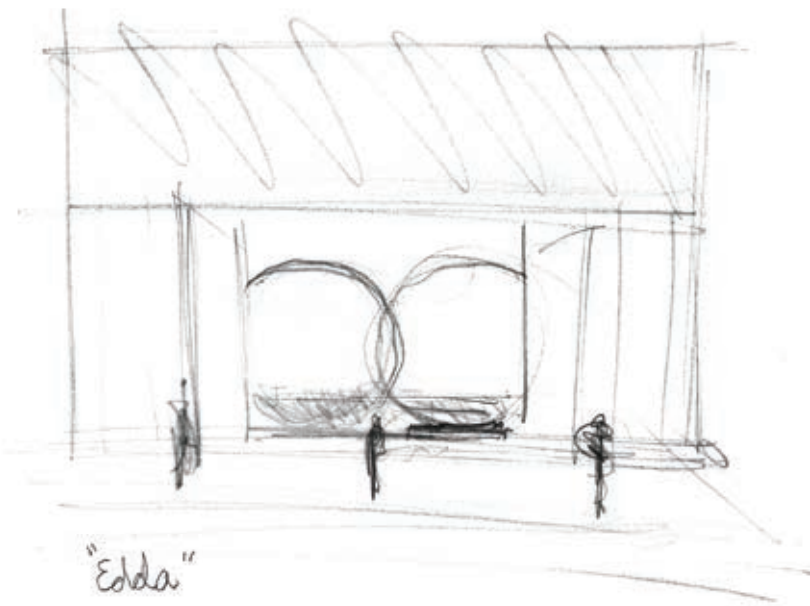
Nu snakker Frigg, højlydt tiltaler hun Loke – tre gange udslynger hun: ”Det var Loke, som dræbte Balder”. Tre gange nægter Loke, at det var ham. Den suggestive ordveksling giver associationer til Peter, der fornægter Herren tre gange.

Hvem har ansvaret for brodermordet? Den bibelske Kain blev jo selv svigtet af Gud, som overså ham og uretfærdig favoriserede Abel. Der, hvor den bibelske myte forklarer brodermordet med jalousi, tumler den oldnordiske myte med en mere kompleks årsagsforklaring, det oldnordiske svar er sjældent sort/hvidt. Vikingetiden skelnede mellem det at dræbe ved at give råd og det at dræbe ved hjælp af hånden. Høder, som kastede drabsvåbnet, dræbte med hånden. Men bag ugeringen stod Loke som rådgiveren. Det var ikke en ulykke, men et planlagt drab. Hvem skal bære ansvar og skyld – Høder eller Loke? Hvem havde givet Loke frit lejde i Asgård? Hvem er taberen, hvem er vinderen? En udåd som dette kræver hævn, dengang som nu må balancen genoprettes, men hvordan skal det ske?

Mens Vølven ser, at Ragnarok nærmer sig, sørger Frigg over denne skæbne. Hvilket greb tager Wilson på de sidste akter i verdensdramaet?”.

VI TRÆNGER TIL MYTERNE

Mødet med Edda i frisk hukommelse stadfæster, at myterne er redskaber til at takle problemerne i livet. Når Wilsons instruktion river stoffet ud af den historiske kontekst, af vikingetid og middelalder, bliver mødet med det eksistentielle og de arketypiske temaer i mytologien endnu stærkere.

“ROLLER COASTER TAKE ME NOW”

Roller coaster take me now
Beyond my wildest dreaming
For a walk without my feet
We’re dancing on the ceiling
My toes are losing feeling
I’m screaming, now I’m squealing
We’ll wake the children from their beds
They must be sweetly dreaming

“THE ANGELS ALL CONCUR”

Looking in the mirror
Who do you think you were?
Who do you want to be?
The angels all concur
Fell to early from the nest
Stained her Sunday best
Lying dead to rest.

“WEEPING ROSE”

I smell heartache in this wounded bloom
Haven’t you a family?
I have nearly nothing
but you
but you
and its not enough to stop this lonely feeling
its not enough to stop this lonely feeling
not enough
not enough
I come upon a rose
She’s bending weeping
What’s wrong I say
Brushing her tears keep falling
It’s not enough
not enough
not enough
We’re dancing on the ceiling
What a funny feeling
My eyes must be deceiving
I’m spinning, whirling, reeling
Broken down and kneeling
Crying, weeping. Hurling
Dark light begins revealing
Death, which she was concealing.

“LUCKY CLOVER”

I wish I had a godmother to guide me on
my way
with all these big bad wolfs you see
I’m afraid that I will stray
don’t stray
don’t stray
don’t stray
I wish I had a leprechaun to give me a pot
of gold
I wish I had the secret to never growing old
grow old
grow old
grow old
Lucky clover in my pocket maybe it will help
me out
when I play that russian roulette and I got
that sudden doubt
don’t doubt
don’t doubt
don’t doubt.

“PADDY CAKE”

Nothing!
What do they want to do?
What do they want to do?
Eat and drink
All they do is fart and sleep
Paddy wake and paddy cake
Eat your fate

“A THOUSAND LESSONS”

In the woods of my soul
I don’t know where to go
but I’ll run to the other side
and if the woods begin to burn
I’ll put her ashes in my urn
a thousands I have learned

but my dreams still puzzle me
who’s shimmering scent
sends shivers down my spine
what aching desire hides hidden flames of
fire
in the ocean deep and dark
I will find the hidden spark
secret treasure
unable to measure
the gift of love
the gift of life
the song of bird
the spoken word
song of life
delight me

scent of night
make thrive me
alive and well
your love and kindred spell
good luck and charming tale
much too tall to tell
delight me
might as well
embrace me.

“AIN’T GET NOTHING BUT ME”

I got this hammer
and this hammer is hot
Gonna get any girl in town I want
I got this hammer
and this hammer is hot
No it’s not
No you don’t
Don’t even think about it
I’m your wife
Ain’t got no choice about it

Let’s go down town
I’ll lock you up
maybe interrogate you
Throw away the key
you low down thing
Ain’t getting nothing but me
:Don’t think about it
Any girl in town:

I’m gonna lock that door
throw away the key
You ain’t getting nothin but me

Cause you said I do
and I say you don’t
So....
:Ain’t getting one over on me
This hammers hot:

“FLAMING ARROW”

In the night there was an arrow
flaming tip, of fire narrow
Soaring like a sparrow
in spring
Calling blood in marrow
from me
The wind will guide you home
Where the heart is a hearth
Never burning out
Blood lines, gold mines
Who’s your daddy now
One, two, three
You got the best of me
Four, five, six
Ridiculous
Seven, eight
Insatiable
Nine, ten
The golden hen
Her tears are filled with poison
Flaming arrow
Pointing at my head
Come on hit me
I’m already dead
Far from home
My skin is shed
Fear of none
No evil dread

“FIRE”

Preachers don’t like it when you lift your skirt
But sister gotta do
aint nobodys dirt
Your beautiful
like a butterfly
Open your wet wings to the sky
I can see, your filled with ecstasy
and your on fire.
I got keys to every dream
whatcha gonna do about it
I’m a feline queen
gonna make you scream
and there aint no doubt about it
make you curse, make you shout
make you call your mamma
daddy don’t make me play this drama
Fire, fire, fire, I’m on fire
Fire, fire, fire, I’m on fire.

“TORTURE”

Talkin’ about torture, baby
You’re driving me crazy
You got me pulling my hair
Smashin’ my face
I can’t smell
I can’t taste

Torture baby
I wanna be free
Go on unchain me
I don’t wanna be your dog no more
Torture baby
Talkin’ about torture, baby
1 and 2, 3 and 4
I’m already gone out that door
5 and 6, 7, 8
My love your never appreciate
It’s torture baby.

“THE VOID”

in the void i cast my stone it fa-alls
the void it falls
ecos ringing in the river calling
she calls she calls
it crawls my blood
it knows she’s near to fading out from me
higher than the highest ceiling
my blood it crawls to know you
my blood it knows you’re near
to fading out from me
higher than the highest ceiling
in the void i cast my stone
it fall all alls.

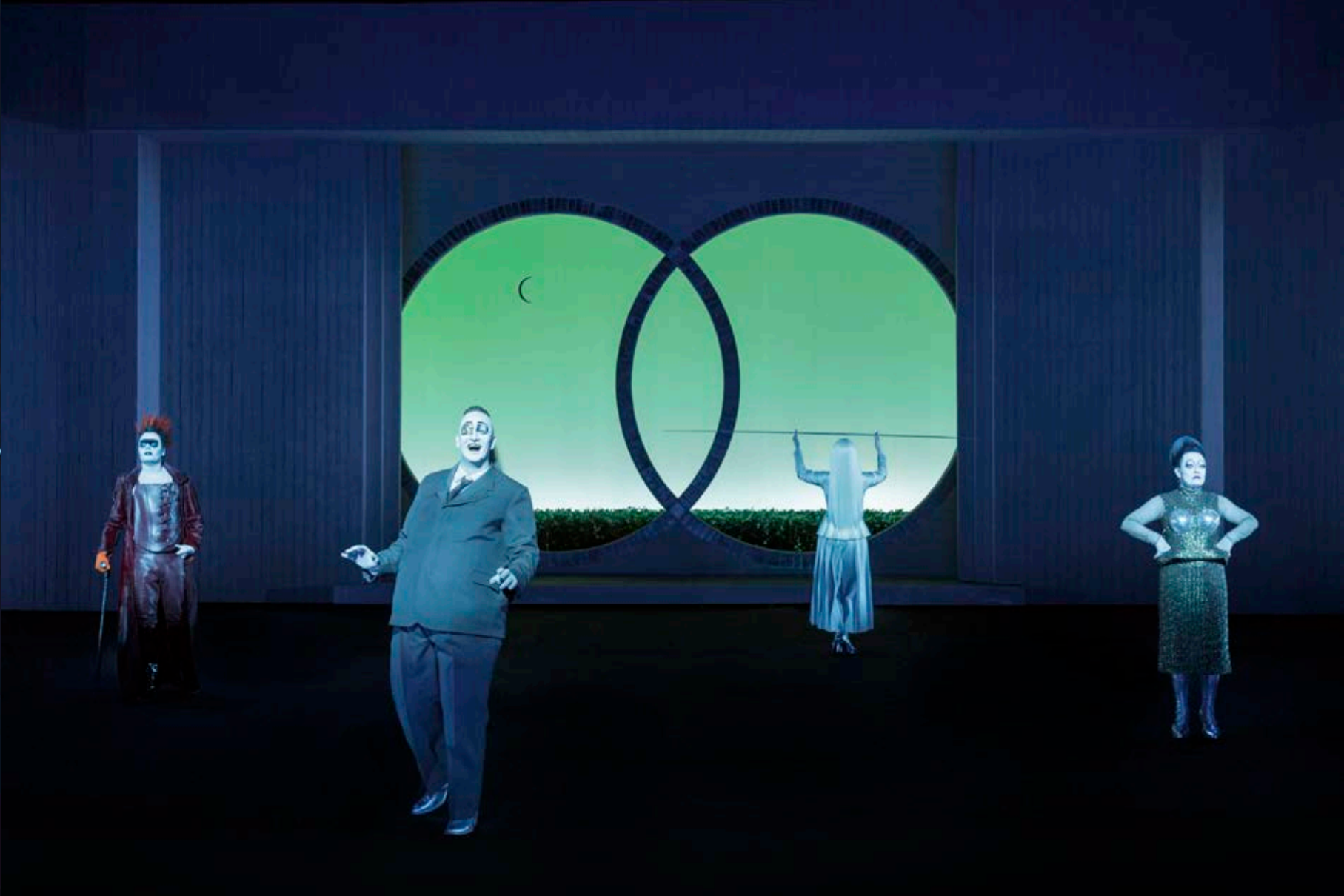

ROBERT WILSON

The New York times skildrer Robert Wilson som ”en betydningsfuld figur indenfor eksperimentelt teater og en udforsker i brug af tid og rum på scenen. Ved at gå ud over de teatrale konventioner inddrager han grafisk kunst, som smelter billede og lyd sammen til et integreret helhed”. Susan Sontag har sagt om arbejdet med Wilson, at ”det bærer en stor skabende kunstners signatur. Jeg kender ikke til lignende arbejde, som har haft sådan en påvirkningskraft”.

Wilson er født i Waco, Texas, og uddannet ved University of Texas og Pratt Institute i Brooklyn, hvor han blev interesseret i arkitektur og design.

Han studerede male- og billedkunst hos George McNeil i Paris og arbejdede senere hos arkitekten Paolo Solari i Arizona. Da han flyttede til New York i midten af 1960’erne, blev Wilson interesseret i pionerer indenfor moderne dans, som Georg Balanchine, Merce Cunningham og Martha Graham, samt andre kunstnere. I 1968 havde han samlet en gruppe kunstnere kendt under navnet The Byrd Hoffman School of Byrds, som arbejdede og viste deres forestillinger på et loftsrum på 147 Spring Street på den nedre del af Manhattan.

SCENEKUNST

I 1969 blev to større produktioner af Wilson vist i New York: *The King of Spain* ved Anderson Theater og *The Life and Times of Sigmund Freud*, som havde premiere ved Brooklyn Academy of Music.

I 1971 fik Wilson international anerkendelse for *Deafman Glance*, en ”stille opera” skabt i samarbejde med Raymon Andrews, en talentfuld, døvstum dreng, som Wilson havde adopteret. Efter premieren i Paris skrev den franske surrealist Louis Aragon om Wilson: ”Han er det, som vi, der skabte surrealismen, drømte om skulle komme efter os og gå længere end os”.

Derefter præsenterede Wilson talløse anerkendte produktioner over hele verden, blandt disse det syv dage lange stykke *KA MOUNTain and GUARDenica Terrace* i Shiraz, Iran, i 1972; *The Life and Times of Joseph Stalin*, en 12 timer lang ”stille opera” fremført i 1973 i New York, Europa og Sydamerika, og *A Letter for Queen Victoria* i Europa og New York i 1974-75. I 1976 gik Wilson sammen med komponisten Philip Glass om at skrive signaturværket *Einstein on the Beach*, som blev vist ved Festival d’Avignon og Metropolitan Opera House i New York og senere genopsat ved tre verdensturnéer i 1984, 1992 og 2012 til 2015.

Efter *Einstein on the Beach* begyndte Wilson i stigende grad at arbejde ved europæiske teater- og operahuse. Hans produktioner bliver ofte vist ved arenaer som Festival d’Automne i Paris, Schaubühne i Berlin, Thalia Theater i Hamborg og Festspillene i Salzburg. Ved Schaubühne skabte han *Death Destruction & Detroit* (1979) og *Death Destruction & Detroit II* (1987), og ved Thalia Theater præsenterede han fire banebrydende musikstykker: *The Black Rider* (1991), *Alice* (1992), *Time Rocker* (1996) og *POEtry* (2000).

Tidligt i 1980’erne udviklede Wilson det, som fremstår som hans mest ambitiøse projekt: det flernationale episke værk *CIVIL warS: a tree is best measured when it is down*. Operaen blev skabt i samarbejde med en international gruppe kunstnere, og Wilson planlagde den som hovedattraktion under kunstfestivalen i sammenhæng med De Olympiske Lege i Los Angeles i 1984. Selvom hele værket aldrig blev vist i sammenhæng, er fritstående dele blevet produceret i USA, Europa og Japan.

Robert Wilson har formgivet og instrueret operaer ved scener som La Scala i Milano, Metropolitan Opera i New York, Opéra Bastille i Paris, operaen i Zürich, statsoperaen i Hamborg, Lyric Opera of Chigago, Houston Grand Opera og Bolsjojteatret i Moskva. Mellem disse finder vi *Salome* (Milano, 1987), *Parsifal* (Hamborg, 1991), *Tryllefløjten* (Paris, 1991-99) *Lohengrin* (Zürich, 1991, New York, 1998), *Madame Butterfly* (Paris, 1993-98, Bologna, 1996, Hammamatsu, 1999, Amsterdam, 2003 og Los Angeles, 2004), *Bluebeard’s Castle* og *Erwartung* (Salzburg, 1995), *Pelleas og Melisande* (Salzburg, 1997), *Orfeus og Eurydike* (Paris, 1999), *Nibelungensring* (Zürich, 2000-02) *Aida* (Brüssel, 2002), *Osud* (Prag, 2002), *Die Frau ohne Schatten* (Paris, 2003), *Alceste* (Brüssel, 2004) *Johannespassionen* (Paris, 2007), *Laser og pjalter* (Berlin, 2007), *Faust* (Warszawa, 2008), *Der Freischütz* (Baden-Baden, 2009), *Katya Kabanova* (Prag, 2010), *Norma* (Zürich, 2011), *Macbeth* (Bologna/

Sao Paolo, 2013), *L’Orfeo* (2009), *Il Ritorno d’Ulisse in Patria* (2011), *L’incoronazione di Poppea* (2014) i Milano og Paris og *La Traviata* (Linz, 2015).

Han har præsenteret nyskabende, sceniske versioner af forfattere som Virginia Woolf (*Orlando* i Berlin, 1989), Henrik Ibsen (*Når vi døde vågner* i Cambridge, Mass., 1991, *Fruen fra havet*, 1998, *Peer Gynt* i Oslo, 2005) og Gertrude Stein (*Doctor Faustus Lighst the Lights* i Berlin, 1992, *Four Saints in Three Acts* i Houston, 1996, og *Saints and Singing* i Berlin, 1997), Wole Soyinka (*Scourge of Hyacinths* i Genève, 1999), Georg Büchner (*Woyzeck* i København, 2000) Jean de la Fontaine (*Les Fables de la Fontaine* i Paris, 2004), Samuel Beckett (*Glade dage* i Luxemborg, 2008, og *Krapps sidste bånd* i Spoleto, 2009) Homer (*Odysséen* i Athen, 2012) og Daniil Kharms (*The Old Woman* i Manchester, 2013).

Hans kærlighed til Indonesien førte til, at han instruerede *I La Galigo* (Singapore, 2004), et stykke baseret på en hellig tekst fra Sydvest-Sulawesi. Senere opsatte han *Rumi: in the blink of the eye*, baseret på sufistiske og mystifistiske digte (Athen, 2007) og 1433 – *The Grand Voyage*, en Ming-dynasti-parabel (Taiwan, 2010).

Wilson har samarbejdet med mange internationalt anerkendte kunstnere, forfattere og musikere. Han har arbejdet tæt med den tyske dramatiker Heiner Müller på Köln-delen af *The CIVIL warS* (1994), *Hamletmachine* (1986) og *Quartet* (1987). Sammen med Tom Waits og William S. Burroughs skabte Wilson den meget succesfulde *The Black Rider: The Casting of The Magic Bullets* (Hamborg, 1991) samt *Alice* (Hamborg, 1992) og *Woyzeck* (København, 2000). Samarbejdet med Lou Reed resulterede i tre opsætninger: *Time Rocker* (Hamborg, 1996), *POEtry* (Hamborg, 2000) og *Lulu* (Berlin, 2011). Sammen med David Byrne opsatte Wilson *The Knee Plays from CIVIL warS* (1984) og senere *The Forest* i forbindelse med 750-årsjubilæet i Berlin (1988). Han samarbejdede med lyrikeren Allen Ginsberg om *Cosmopolitan Greetings* (1988) og med performancekunstneren Laurie Anderson på Wilsons sceniske version af Euripidis´ *Alcestis* (1986). Forfatteren Susan Sontag gik sammen med Wilson om at skabe *Alice in Bed* (1993), og sammen udviklede de et nyt arbejde, *Lady from the Sea* (1998), baseret på Ibsens tekst. Wilsons mangeårige samarbejde med operasangeren Jessye Norman tog til med *Great Day in the Morning*, præsenteret i Paris i 1982, og kulminerede med et scene- og videoarbejde baseret på Schuberts sangcyklus *Winterreise* i 2001. Af

andre vigtige samarbejdsprojekter kan nævnes *The Temptation of St. Anthony* (Duisburg, 2003) og *Zinnias* (Montclair, 2013) med Dr. Bernice Johnson Reagon, Büchners Leonce og Lena (Berlin, 2003) med Herbert Grönemeyer, *The Life and Death of Marina Abramović* (Manchester, 2011) med Anthony fra Anthony and the Johnsons og *Peter Pan* (Berlin 2013) og *Pushkin’s Fairy Tales* (2015) med CocoRosie.

VISUEL KUNST

Wilson er kendt for at skabe højt anerkendte teaterforestillinger, men hans arbejde er også dybt rodfæstet i billedkunst, skulptur og arkitektur. Hans tegninger, malerier og skulpturer er vist i hele verden ved hundredvis af separate og kollektive udstillinger. Større Wilson-udstillinger er afholdt ved Museum of Fine Arts, Boston (1991), Centre Georges Pompidou i Paris (1991), Contemporary Arts Museum i Houston (1991) og Instituto de Valencia de Arte Moderno (1992). Wilson har skabt installationer for Museum Boymans-van Beuningen, Rotterdam (1993), Clink Street Vaults, London (1995), Museum Villa Stuck, München (1997), Guggenheim-museet (2000), Design Museum, København (2000), Passionsfestspillene Obergammerau og Mass MoCA (2000-2001), Vitra Design Mueseum for Precolumbian Art i Barcelona (2004), Aichi World Exhibition Nagoya (2005), Oerol Festival (2008), Norsk Teknisk Museum (2011), Norfolk and Norwich Festival (2012) og Kunstfest Weimar (2012).

Hans hyldet til den japanske kunstner Isamu Noguchi har været vist på Vitra Design Museum (2001), Regina Sofia Museum i Madrid (2002), Rotterdam Kunsthall (2003), Noguchi GardenMuseum i New York (2004), Seattle Art Museum (2006) og det L.A.-baserede japansk-amerikanske National Museum. Installationen ved Guggenheim Giorgio Armani-retrospekt-udstilling turnerede til Bilbao, Berlin, London, Rom, Tokyo, Shanghai og Milano fra 2000 til 2007.

For Louvre-museet i Paris har Wilson kurateret og formgivet udstillingen *Living Rooms*, som viser omkring 700 kunstværker fra Watermill-kollektionen.

I 2004 begyndte Robert Wilson projektet *Video Portraits*, en serie videoværker i HD, som inkluderer profiler som Lady Gaga, Brad Pitt, Winona Ryder, Alan Cumming, Jeanne Moreau, Johnny Depp, Mikhail Barysjnikov, Renee Fleming, Sean Penn og Robert Downey Jr. samt et udvalg af dyr (sneuglen KOOL, en sort panter, et pindsvin osv.). Disse værker har været vist ved over 50 udstillinger verden over, på blandt andet MoMA, PS1, Paula Cooper Gallery og Phillips de Pury & Co. i New York, Ace-Gallery Los Angeles, Kunsthalle Hamburg, ZKM Karlsruhe, Academy of the Arts Berlin, Museum of Modern Art i Salzburg, Times Square New York, Palazzo Madame Torino, Universitet i Torontos kunstcenter og Louvre-museet i Paris.

Hans tegninger, tryksager, videoer og skulpturer findes i private samlinger og på museer verden over, eksempelvis på Metropolitan Museum of Art, MoMA, Whitney Museum of Contemporary Art, Centre Georges Pompidou, Paris, Art Institute i Chicago, Stedelijk Museum, Amsterdam, Vitra Design Museum, Hamburger Bahnhof, Museum for moderne kunst i Berlin og Menil Foundation Collection i Houston.

PRISER OG UDMÆRKELSER

Wilson har modtaget to Rockefeller- og to Guggenheim-stipendier og er hædret med tal-løse udmærkelser. I 1986 var han den eneste nominerede til Pullitzerprisen i kategorien Drama for opførelsen af *CIVIL warS*. Han fik to Hewes Design-priser for *A Letter to Queen Victoria* (1975) og *The CIVIL warS Act V* (1987), en Bessie-pris for *The Knee Plays* (1987) og to italienske Premio Ubu-priser for *Alice* og *Dr. Faustus Lights the Lights* (1994 og 1992). Ved biennalen i Venezia (1993) fik han Guldløven for skulptur for *Memory/Loss*, og i 1990 de ty-

ske teaterkritikers pris for *The Black Rider*. Han modtog en Årets Reumert for *Woyzeck* (2001), Smithsonian National Design-pris (2001), de franske teaterkritikers pris for *A Dream Play* (2002), en international design- og kommunikationspris for udstillingen *Mind Gap* (Teknisk Museum, Oslo, 2012) og den eftertragtede teaterpris Olivier Award for *Einstein on the Beach*, som bedste nye operaproduktion i 2013. I 2017 modtog han Heddaprisen for bedste scenografi for *Edda*.

Han har også fået en række ærespriser og udmærkninger for sit livsværk: Dorothy og Gillian Gish Prize (1996), Premio Europa for Theater, Taormina (1997); Tadeusz Kantor Prize Krakov (1997); Pushkinprisen, Moskva (1999); Rosa d'Oro, Palermo (2007); Priz Italian og the Fendi Foundation Award (begge i 2012); Paez Medal of Art/Venezuela (2013) og Goethe Instituttets Medal for the Arts (2014).

Han er udnævnt til Lion of the Performing Arts af New York Public Library (1989), Texas Artist of the year af Art League of Houston (1995), har modtaget Institute Honor fra The American Institute of Architects i New York City, modtaget Harvard Excellence in Design Award (1998) og er blevet valgt ind i American Academy of Arts and Letters (2000). I 2003 udnævnte Frankrigs præsident

Robert Wilson til Commander of the Order of Arts and Letters (2003) og Officer of the Legion of Honor (2014). Tysklands præsident hædrede ham i 2014 med Officer's Cross of the Order of Merit. Wilson har et æresdoktorat fra Pratt Institute (1991), California College of Arts and Crafts (1994) og ved universitetet i Toronto (2005), Bucuresti (2008), det amerikanske universitet i Paris (2010), byuniversitetet i New York (2013), Hartford (2016). I 1997 erklærede styret i Texas 18. april "Robert Wilson-dag".

ROBERT WILSONS ARV

Siden begyndelsen af 1990'erne har Robert Wilson afholdt seminarer for studenter og erfarne kunstnere fra hele verden ved det internationale sommerkunstprogram ved The Watermill Center øst på Long Island. Det er et multikunstnerisk laboratorium for kunst og humanistiske fag. Som resultatet af en storstilet indsamlingsaktion kunne et permanent lokale åbne i 2006, og Byrd Hoffman Watermill Foundation har siden kunnet tilbyde kunstnere residens, forelæsninger, scenekunst og undervisning hele året.

COCOROSIE

Indiebandet CocoRosie består af søstre Bianca (Coco) og Sierra (Rosie) Casady. Genremæssigt lader bandet sig ikke let placere og har blandt andet været omtalt som ”Freak Folk”, eftersom de blander elementer fra forskellige genrer såsom pop, blues, opera, elektronika og hiphop. Sammen med harpe, perkussion, piano og guitar benytter de ofte legetøj og gamle instrumenter i deres kompositioner. De lægger stor vægt på performative elementer og outrerede kostumer under deres koncerter. Siden opstarten i 2003 har de turneret i store dele af USA og Europa, og de har udgivet seks album: *La maison de mon rêve* (2004), *Noah’s Ark* (2005), *The Adventures of Ghosthorse and Stillborn* (2007), *Grey Oceans* (2010), *Tales of a GlassWidow* (2013) og *Heartache City* (2015). Deres musik har været benyttet i flere film, og de har desuden komponeret selve lydsporet til filmene *Frankie* (2005) og *Haus der Wünsche* (2007). Deres musik er også blevet brugt i opsætningen af *Hamlet* på Dramaten i Sverige og under visningen af modehuset Pradas forårskollektion i 2006. CocoRosie har tidligere samarbejdet med Robert Wilson om *Peter Pan* (Berlin 2013) og *Pushkins Fairy Tales* (Moskva 2015). *Edda* er deres tredje samarbejdsprojekt. I 2015 var Bianca også instruktør på forestillingen *Mother Hunting* ved Akademi for scenekunst/Høgskolen i Østfold, Norge.

ARVO PÄRT

Arvo Pärt er født i 1935 og er en af de mest kendte, nulevende samtidskomponister. Siden slutningen af 1970’erne har han arbejdet på en selvudviklet kompositionsteknik, som han kalder tintinnabuli eller klokkeklang. Med denne har han nærmest skabt sin egen musikalske genre med et enkelt og rent udtryk. For mange er han bedst kendt for sine suggererende og minimalistiske værker, som er klassiske og moderne på én og samme tid. Det meditative og stilfærdige i hans musik har en stærk appel og har givet Pärt en ekstraordinær popularitet, ikke mindst blandt filmskabere og dokumentarister.

JACQUES REYNAUD

Den fransk-italienske mode- og kostumedesigner Jacques Reynaud er uddannet ved New York University. Han har arbejdet både i USA og Europa, blandet andet ved Teatro alla Scala i Milano, Salzburg Festival, Berliner Ensemble og Lyric Opera of Chicago. Den første opgave, han havde som kostumedesigner, var på forestillingen *Peer Gynt* ved Teatro Argentina i Rom i 1989. Instruktionen varetog Luca Ronconi, som Jacques Reynaud også samarbejdede med på *Lolita* ved Nuovo Piccolo Teatro i Milano i 2001. Reynaud har samarbejdet med Robert Wilson på en række produktioner, blandt andre *Ozeanflug* (1998), *70 Angels of the Facade* (Milano, 1998), *Ett drömspel* (1998), *The Days Before* (1999), *POEtry* (2000), *Woyzeck* (2000), *Osud* (2002), *Doctor Caligari* (2002), *Aida* (2002), *Leonce und Lena* (2003), *Wintermärchen* (2005), *Peer Gynt* ved Det Norske Teatret i 2005, *Laser og Pjalter* (2007), *Shakespeares sonetter* (2009), *Lulu* (2011), *Peter Pan* (2013) og *Faust I und II* (2015). I 2016 lavede han kostumer til *L’incoronazione de Poppea* ved La Scala. Reynaud er kritikerrost for sit elegante og nyskabende arbejde.

ANN-CHRISTIN ROMMEN

Ann-Christin Rommen er en af Robert Wilsons nærmeste samarbejdspartnere. Hun er uddannet i teater, film og tv ved universitetet i Köln og arbejdede som instruktørassistent ved Schauspielhaus Köln, da hun i 1983 mødte Robert Wilson. Med *the CIVIL wars* (1984) begyndte et samarbejde, som har holdt ved gennem mere end 50 produktioner, blandt andre *Ett drömspell* og *Tre søstre* i Stockholm, *Woyzeck* og *White Town* i København og *Peer Gynt* ved Det Norske Teatret. Siden 2007 har Rommen undervist og instrueret ved Akademi for scenekunst på Høgskolen i Østfold, Norge. Hun har været kunstnerisk producent for Live Art Exhibition *12 Rooms* vist ved Folkwang Museum under Ruhrtriennalen, *14 Rooms* ved Art Basel og *15 Rooms* ved The Long Museum i Shanghai.

SERGE VON ARX

Arkitekt og professor i scenografi Serge von Arx er kunstnerisk leder af scenografiuddannelsen ved Akademi for scenekunst/Høgskolen i Østfold, Norge. I 1997 blev han uddannet arkitekt fra ETH Zürich (Swiss Federal Institute of Technology) og begyndte ét år senere et mangeårigt samarbejde med Robert Wilson. Dette har resulteret i omkring 30 scene-, udstillings- og installationsprojekter over hele verden. Fra 2003 har von Arx været regelmæssig mentor og arkitektkonsulent ved The Watermill Center, som Wilson driver på Long Island udenfor New York. I 2001 åbnede han sit eget designstudio i Berlin, og fra 2006 har han boet i Oslo. Serge von Arx holder forelæsninger ved universiteter og institutioner over hele verden og er desuden en internationalt efterspurgt scenograf, designer og arkitekt, med særskilt vægt på ”performativ arkitektur”: mødet mellem arkitektur og teater.

ALEXANDER DJURKOV HOTTER

Djurkov Hotter er født i Venezuela i 1990, som søn af emigranter fra Tyskland og det tidligere Jugoslavien. Han studerede arkitektur ved Berlin Technische Universität fra 2009 til 2010. I 2011 begyndte han i skrædderlære ved Das Gewand, et kostumeatelier i Düsseldorf. Efter at have afsluttet sine studier som den bedste på sit hold begyndte han et nært samarbejde med den anerkendte kostumedesigner Moidele Bickel, som senere har haft stor indflydelse på hans arbejde og været den mest værdifulde kunstneriske mentor for ham. Han har arbejdet som kostumeassistent ved Schauspielhaus Frankfurt, Festspillene i Salzburg Festival, Düsseldorf’s Deutschen Oper am Rhein, Berlins Staatsoper Unter den Linden og ved Det Norske Opera. Hans første egenhændige arbejder som kostumedesigner var ved Schauspiel Frankfurt, Münchens Akademietheater og ITS-Festival Amsterdam. Han har i 2016/17 designet kostumerne til forestillinger som *Charlotte Salomon* ved Theater Bielefeld og *Der Sandmand* for Düsseldorf’s Schauspielhaus (instrueret af Robert Wilson).

JOHN TORRES

Lysdesigner John Torres har arbejdet med dans, teater, musik, mode og tryksager. I samarbejde med Robert Wilson har han lavet *Einstein on the Beach* (verdensturné 2013-15), *Cheek to Cheek Live! With Tony Bennet and Lady Gaga* (tv-transmitteret på PBS i serien Great Performances), *La Traviata*, (Landestheater, Linz) og *Hermes: Here/Elsewhere* (Cedar Lake, New York). Af danseproduktioner har han lavet*Toss* og *Rogues* koreograferet af Trisha Brown ved Theatre National de Chaillot i Paris og *Available Light* koreograferet af Lucinda Childs ved Walt Disney Concert Hall i Los Angeles. Indenfor modeverdenen har han arbejdet med *Givenchy S/S* 2015 i New York og *Yeezy 3* af Kanye West på Madison Square Garden i New York. Torres samarbejder ofte med fotografen Steven Klein.

MANUELA HALLIGAN

Manuela Halligan fra Tyskland er paryk- og maskedesigner. Hun gennemførte sin læretid med fremragende resultater ved Theater des Westens i Berlin i 1999. Herefter har hun arbejdet med tv og film, indenfor reklame, for fotografer og teaterproduktioner. Siden 2003 har hun arbejdet på mange af Robert Wilsons opsætninger og har siden 2015 været hans faste paryk- og maskedesigner.

THE WATERMILL CENTER

Den visionære avantgardist Robert Wilson grundlagde The Watermill Center på Long Island som et interdisciplinært laboratorium for kunst og humanistiske fag. The Watermill Center er dedikeret til at støtte unge og upcomming kunstnere gennem residensprogrammer, et internationalt sommerprogram, undervisningsprogrammer og øvrige åbne visninger. Centeret viser også udstillinger og offentlige programmer og tilbyder rundvisninger i den over 6.000 kvadratmeter store bygning, det mere end otte hektar store udenomsareal og skulpturhaven.

OM KUNSTNERRESIDENSPROGRAMMET

The Watermill Center Residency Program startede i 2006, samme år som centeret gik til at holde åbent hele året. Gennem årene har op til 20 kunstnerkollektiver eller individuelle kunstnere haft residens ved centeret for at skabe samarbejdsværker, som med et kritisk blik undersøger, udfordrer og udvider eksisterende normer for performativ praksis. Til dags dato har centeret været vært for over 500 kunstnerresidenser.

Foto: Lovis Ostenrik

THE BIRD HOFFMAN WATERMILL FOUNDATION TAKKER

Shaikha Paula Al-Sabah, American Friends of the Paris Opera & Ballet, Annenberg Foundation, Margery Arent Safir, Giorgio Armani Corporation, Asian Cultural Council, Aventis Foundation, Agnes B, Dianne B, Maria Bacardi, Gabriele Baer, Magda Baltoyanni & Dimitris Kallitsantsis, Monique & Jean-Paul Barbier-Mueller, Lucienne & Thierry Barbier-Mueller, Richard Bello, Naomi & Irving Benson (in memoriam), Pierre Bergé, Giancarla & Luciano Berti, Marina Berti & Stephen Prough, Karolina Blaberg, Ross Bleckner, Sonja Bebbler & Martin Brand, Countess Cristiana Brandolini & Antoine Lafont, Michael Braverman, Bridges Larson Foundation, The Brown Foundation, Maja Hoffmann & Stanley Buchthal, Henry Buhl, Janna Bullock, Valeria Carnevali, Alain Coblence, Bonnie Comley & Stewart F. Lane, Paula Cooper & Jack Macrae, The Cowles Charitable Trust, Louise Hirschfeld & Lewis Cullman, Regula & Beat Curti, Julien De Beaumarchais, Christophe De Menil, Baroness Rose Anne de Pampelonne, Michaela & Simon De Pury, Beatrice Caracciolo & Baron Eric De Rothschild, Mary Dailey & Paul Desmarais, Helen W. Drutt & Peter Stern, Susan & David Edelstein, Lisa & Sanford Ehrenkranz, Marina Eliades, The Elkins Foundation, Eileen & Richard Extract, Wendy & Roger Ferris, Maxine & Stuart Frankel Foundation for Art, Anke & Jürgen Friedrich, Lady Gaga, Jolmer Gerritse, Nan Goldin, Barbara Goldsmith (in memoriam), Douglas Gordon, Florence Gould Foundation, Claude Grunitzky, Audrey & Martin Gruss, Stein Erik Hagen, Gabriele Henkel, Luziah & Gilles Hennessy, Lisa & Phil Herget, Josefin & Paul Hilal, Phil Hilal, David Hockney, Israel's Office of Cultural Affairs, Ray Iwanowski, Imad Izemrane, Carola & Bob Jain, Emilia & Ilya Kabakov, Jan Kengelbach, Wendy Keys, Anselm Kiefer, Lummi U. Kieren, Yung Hee Kim, Calvin Klein Family Foundation, Liz Laverty, Lisa Lee & Peter Zhou, Annie Leibovitz, Dorothy Lichtenstein, Amalia Dayan & Adam Lindemann, Eugenio Lopez, LUMA Foundation, Begine Piper & Dr. Johann Borwin Lüth, LVMH Moët Hennesy - Louis Vuitton, Louise T. Blouin Macbain, Dr.

Lee MacCormick Edwards Charitable Foundation, The Honorable & Mrs. Earle I. Mack, Constantinos Martinos, Giovanna Mazzocchi, Margaret McDermott, Anne Hearst McInerney & Jay McInerney, Matt McLennan, Henry McNeil, media-thefoundation, Léone-Noëlle Meyer, Don Morgan, Alexandra Munroe & Robert Rosenkranz, National Endowment for the Arts, Leslie Negley, Nancy Negley, Samuel I. Newhouse Foundation, New York State Council on the Arts with the support of Governor Andrew Cuomo and The New York State Legislature, Anna Nikolayevsky, Elizabeth Norwood, Natalia Obolensky, Joanne Ooi, Inga Maren Otto, Katharina Otto-Bernstein & Nathan Bernstein, Christl & Michael Otto, The Overbrook Foundation, Donald A. Pels Charitable Trust, Lisa & Richard Perry, Michele & Steven Pesner, Joseph Piropato, Tatiana & Champion Platt, Plukka, Miuccia Prada, Jordan Ray, Katharine & William Rayner, Alfred Richterich, Jerome Robbins Foundation, Rockefeller Brothers Fund, Rolex, Thaddaeus Ropac, Colleen Rosenblat, Royal Norwegian Consulate General, May and Samuel Rudin Family Foundation, Mark Rudkin, Maryam & Rolf Sachs, Gheri Sackler, Kathe Sackler & Susan Shack Sackler, The Mortimer D. Sackler Foundation, Louisa Stude Sarofim, Kimihiro Sato, Scaler Foundation, Elizabeth Segerstrom, Roberta Sherman, Susan Shin, Juliet Lea Hillman Simonds Foundation, Barbara Slifka, Joseph & Sylvia Slifka Foundation, Alexander Soros, Annaliese Soros, The Soros Family, Adam Spooon, Leslie Powell & Stanley Stairs, Leila Straus, Suffolk County Office Of Cultural Affairs, Kelly Behun Sugarman & Jay Sugarman, Susman Family Foundation, Taipei Cultural Center, Trust for Mutual Understanding, HRH Duke Franz von Bayern, Helen & Rolf von Bueren, Baroness Nina von Maltzahn, Christine Wächter-Campbell & William I. Campbell, Rufus Wainwright & Jörn Weisbrodt, The Andy Warhol Foundation for the Visual Arts, Franz Wassmer, Regina & Gregory Weingarten, Robert Wilson Stiftung, LLWW Foundation, Neda Young, Nina & Michael Zilkha, Antje & Klaus Zumwinkel, og mange flere højt agtede donorer.

MOIDELE BICKEL (1937 – 2016)

Den legendariske tyske kostumedesigner Moidele Bickel lavede denne tegning ved The Watermill Center sommeren 2015 som en inspiration til Robert Wilson. Tegningen viser en familiescene, hvor både Fenrisulven og Midgårdsormen er med.

EDDA

ARVOPÄRT

K1

ACT I

A { JON FOSSE
B { COCO ROSIE

ARVOPÄRT

K2

ACT II

C { JON FOSSE
A { COCO ROSIE

ARVOPÄRT

K3

ACT III

B { JON FOSSE
C { COCO ROSIE

ARVOPÄRT

K4

ACT IV

A { JON FOSSE
B { COCO ROSIE
C

ARVO PÄRT

K5